

INCIPIT PRÆFATIO PLINII NOVECOMENSIS ORATO
RIS CLARISSIMI LIBROS NATURALIS HISTORIÆ AD VESPASI
ANVM IMPERATOREM FOELICITER

PLINIVS NOVECOMENSIS

Vespasiano suo salutem. Libros natu
ralis historiæ nouisimè cæmensis quiri
tium tuorum opus natum apud me pro
xima fortuna licentiore epistola narra
re constitui tibi iocundissime Imperator.
Sic enim hæc tui præfatio uetustima dū
maximè consensisset in patre. Namq. tu
solebas meas esse aliquid putare iugal
ut obicere moliar. Catullum conueniē
tum meum agnosces. et hoc castrense uer
bum. Ille enim ut scis permutatis pri
oribus syllabis durusculum se fecit q̄
uolebat existimari a uernaculis tuis et famulis. Simul ut hæc mea pe
tulantia fiat. quod procerime non fieri quæsius es in alia proceri epi
stola nostra. ut in quaedam acta exeat. Sciantq. omnes q̄ ex æquo
tecum inuicem imperium triumphali et censorius. Tu sece resq. consul
de tribunitiæ potestatis particeps. et qd̄ his nobilibus fecisti. dum
dudum patrum pariter et equestri ordini præstas præfectus prætorij et
omniq. hæc. R. et. P. et nobis quidem. qualis in castrensi contuber
nio nec quicquam mutauit in te. fortune amplitudo in his nisi ut
prodesse tantundem posses. ut uelles. Itaq. cum caeteris in ueneratio
nem tui pateant. omnia illa ad colendum te familiaris audacia so
la superest. Hanc igitur tibi imputabis. et in nostra culpa tibi iſ
tes perficere faciem. nec tamen profici. quoniam alia uia occurri
gens. et longius etiam summanous ingentibus fastibus fulgorat in ul
lo unquam uerius dicta uis eloquentiæ. tribunitiæ potestatis fa
cundiar. quanto tu ore patris laudat. tonas. quanto ip. frutris ama
Quantus in poetica es. O magna fecunditas animi. quemadmodum
fratrem quoque imitaris excoctasti. Sed hæc quis possit intre
pidus existimare. subitum ingenij tui iudicium presertim laes
strum. Neque enim simul est. conditio publicanorum. et nomina
tū tibi dicantur. Tum possim dicere. Quid ista legis imperator.
humili uulgo scripta sunt. agricolarum opificum turbæ denique

studiorum ceteris. Quid te iudicem facis? cum hanc operam conduce-
rem non eras in hoc albo: maiorem te sciebam: quod ut distensurum huc
putarem. Præterea est quaedam publica etiam et auditorum reiectio.
Vt illa: et M. tullius e contra omnem ingenii Italiam positus: et quod
miremur per aduocatum defenditur: nec indecibilis mantum.
Persium hæc legere uolo. Iunium Congum uolo: quod si hoc Lucius
qui primus conchidit stultitiam legem: quasi abusionem et uiti-
perationem reputabit. Primus enim satyricum carmen conscrip-
sit. In quo utique uituperatio uniuersis continetur. Nasum
autem dicit: quod uituperationis signum: uel maxime naso de-
clamatum est. Si aduocatum sibi putauit Cicero mutandum
preferam eum de re: P. scriberet. Quid nos Causam ab aliquo
iudice distulimus? Sed hæc ego mihi nunc patrocina ad me uiti-
cupatione: quoniam plurimum interest: sortatur aliquis iudice
qui eligat: multumq; apparatus interest: apud inuitatum hospites
et oblatum: cum apud Catonem illum ambitus hostem: et repul-
sis tanquam honoribus meptis gaudentem flagrantibus comitis pe-
cunias: deponerent. Candidati hoc se facere pro innocentia: quod
in rebus humanis summum est profitebantur. Inde illa nobilis
M. Ciceronis suspensio: o te foelicem. M. Porci: a quo rem impro-
bam petere nepo audeat. Cum tribunos appellaret. L. Scipio Asiaticus.
Inter quos erat Gracchus: hoc attestabatur: se uel inimico iudici pro-
bati posse: adeo summum quisque causæ suæ iudicem facit: quæcumq;
elegit. Unde pronocatio appellatur. Te quidem in excellentissimo
humani generis positum: summa eloquentia: summa eruditione pre-
ditum: religiosè etiam adiri a salutantibus scio. Et ideo immensa præ-
ter cetera dubit eum: quæ tibi dicuntur: cum digna sint. Verum et
dys: lacte rustice multaq; gentes supplicat: et mola tantum salsa
qui non habent rana. Nec ulli sunt uitio deos colere: quo quo modo
posset. Atque quidem temeritati accessit: hæc quoq; quod leuoris ope-
re: hoc tibi dicam libellos. Nam nec ingenij sunt capaces: quod alio
quin nobis per quod mediocriter eme: neque admittunt excessus: aut oratio-
nes: sermonesque: aut casus miserabiles: uel euentus uarios: nec iocun-
da dicta: ac legentibus blanda: sterili materia rerum natura: hoc e-
uita narratur: et hæc sordidissima sui parte: ut plurimarum res:
aut rustici uocabulis: aut æternis immo barbaris etiam cum hono-
ris præfatione ponendis. Præterea interest: non trita auctoribus

ua peregrinari: nec qua animus expectet. Nemo apud nos quidem
attentauerit. Nemo apud grecos: qui unius omnia extractauerit.
Magna pars studiorum: amoenitates querimus: quæ uero triada
ab alijs dicuntur: immensæ subtilitatis: obscuræ rerum in tenebris
preuincunt. Iam omnia attingenda: quæ greci tascyclopedias no-
cant: et tamen ignota: aut incerta ingenij facta. Alia uero ita in-
tis prodita: ut in fastidium adducta sint. Res ardua est: uetustis no-
uitatem dare: nouis auctoritatem: obsoletis nitorem: obscuris luce:
fastiditis gratiam: dubijs fidem. Omnibus uero naturam: et nature:
sue: tum omnia esse: non assecutus uoluisse abunde pulchram atque
magnificum esse. Equidem ita sentio peculiarem in studijs causam:
eorum esse: qui difficultatibus uicti utilitatem timidi preuolent:
gratio placendi. Idcirco et in alijs operibus ipse feci: et profitorum
me mirari titum Lucretium auctorem celeberrimum in historijs:
suarum: quas repetat ab origine urbium: quodam uolumine sic orsi.
Satis iam gloriæ sibi questum: et potuisse se desistere: in annis
inquit pascere opere. Profecto. n. populi gentium uictoris
et romani nomini gloriæ non sui composuisse illa decuit. Mansi-
meritum esset operis amore: non animi causa perseverasse: et hoc
populo R. prestuisse: non sibi. XX. rerum dignarum eum: quoniam
ut ait Domitius Piso thesaurus oportet esse: non libros. Ecce se-
ctio: uoluminum circiter diuum milium: quorum pauca admo-
dum studiosi attingunt propter secretum materiae: exquisitis:
auctoribus: tantum uoluminum. XXXVI. uoluminibus adiectis rebus
plurimis: quas aut ignorauerant priores: aut postea inuenerat
uita. Nec dubitamus multa esse: quæ nos præterierunt: homines
enim sumus: et occupati officijs suis: quæ temporibus illa cur-
ramus: id est nocturnis: ne quis nostram putet his cessatum horis
die nobis impendimus: cum somno ualitudinem computamus. Vel
hoc solo premio contenti: quod dum ista: ut ait M. Varro multam
pluribus horis uniuersis. Profecto. n. uita uigilia est: quibus decussis
atque difficultatibus: nihil audeo pronatere. Hoc ipsum tu prestas
quod ad te scribimus. Nec fiducia operis hæc est. Multa ualde
preciosa ideo uidentur: quia sunt templis dicata. Nos quidem
omnes patrem te fratremq; dicimus: opere iusto temporum no-
strorum: historiam orsi a fine audidij: ubi sit ea res: quæ iam
pridem peracta sectatur: et alioquin statutum erat: heredi mā

dare: ne quid ambitioni dedisse uita indicaretur. Proinde occupan-
tibz locum faueo. Ego et posteris quos scio nobiscum decertaturos
sicut ipsi fecimus cum prioribz. Argumentum huius stomachi mei
habebis qd in his uoluminibz auctorum nomina pretercui. Et in
benignum ut arburor et plenum ingenii pudoris facti per qd
profeceris: non ut pleriq; ex his quos attigi fecerunt: sicut enim
conferente me auctores deprehendisse: a uiratissimis et proximis
ueteres transcriptos: id uerbum neq; nominationis. Non illa uirgi-
liana uirtute: ut certarent: non ciceroniana simplicitate: qui de
re: p. Platonis se comitem profiteretur in consideratione filie. Cran-
torem inquit sequor. Item Panecium de officijs: quae uolumina
enim ediscenda: non modo in manibz quotidie habenda nostri. Obno-
scij profecto animi: et infelacis ingenij est: deprehendi in furto mal-
le: q; matuum reddere. Cum praesertim fors fiat ex usura inscrip-
tionis: apud grecos uita foebital: Cecion interpretare: quod uole-
bant intelligi sanum. Alij ceras Amaltheas: quod copiae cornu: l-
ladis gallinacei spectare possis in uolumine haultum. Iam iam mos
pandecta: Enchyridi almon pynachidion inscriptiones propter
quas uadimonium deseri possis. At cum intraueris dii decq; quo
uam nihil in medio inuenies. Nostri grossiores antiquitatis: ecce
plorum artium facessime: lucubrationem: puto quia uinaculum erat
et uocabatur panomium. Asserit Varro in satyris uisulauit: et fle-
scibilia apud grecos desit nugarum. Clodorus: et bybliotheis histo-
riam suam inscripsit. Appron quidam grammaticus: hic quem Ty-
berius Caesar Cymbalum mundi uocabat: pre fama tympanum ui-
deri posset immortalitate donari a se: scripsit ad quo aliqua com-
nebat. Me non penitet ullam festiuorem excogitasse titulum. Et
ne in totum uidear grecos insectari: ex illis more uelut intelligi
pingiq; conditoribz: quos in libellis hic inuenies absoluta opera et
illa quoq; quae uiuando non satiamur pendenti titulo inscripsisse:
ut Apelles faciebat: aut Polyelytus: tanquam modesta semper
arte: et imperfecta: ut contra iudiciorum uarietates superesset ar-
tistic regressus ad uentiam: uelut emendaturo: que quid desidera-
retur si non esset interceptus: quare plenum uerecundie est: illud
q; omnia opera: tanquam nouissimi inscribere: et tanquam aliq;
singulis lato adeniper. Trium non amplius ut opinor absolute tradu-
tur inscripta: quae ille fecit: quae suis locis reddam: quo apparuit

3
summam artis securitatem auctori placuisse. Et ob id magnanimita
fiere: ea omnia. Ego plane: meis adijci posse multa confiteor. Nec hu-
sols: sed et omnibz quos archidi: ut ob iter caueam illos honoromasti-
gal. Ita enim uertit dnoctm: quoniam audio et horeos: et dialeti-
col: et epycureos quoque. Nam de grammaticis semper expecta-
ui parturire aduersus libellos: quos de grammatica dedidi: et sub
inde abortus facere iam decem annis: cum celerius elephantu parti-
ant. Euberis apud Theophrastum hominem in eloquentia tan-
tum: ut nomen diuinum inde inueniret. Scripsit etiam foeminam
et prouerbium inde natum suspendio arborem eligendam. Non qd
mihi temperare: quominus ad hoc temperantia ipsa. Censorij Caro-
nis uerba ponam: ut inde appareat etiam Catoni de militari disci-
plina commentanti: qui sub Africano: immo uero et sub hannibale:
didicisset militare: ut ne afranum quidem ferre potuisset: qui in
penator triumphum reportasset: paratos fuisse illos: qui ob uelatio-
ne aliena scientiae famam sibi aucupabantur. Quid etiam athenis
uolumine. Scio ego quae scripta sunt: si palam proferantur: ml-
tos fore: qui uicini legent. Sed ij potissimum: qui uera laudis ex-
percel sunt: eorum ego orationes sibi praetereo. Nec Planci ille-
pide: cum diceret: Atinuf. Pollo orationes meum panare: quae ab
ipso aut liberis post mortem Planci ederentur: nec respondere pos-
sereum mortuis inquit non nisi ranae lictari: quo clado sic reper-
culit allas: ut apud eruditos nihil impudentius iudicaretur. Ergo
sed in etiam contra uulgatores: quos caro eleganter exouit: is
et litigatombz composuit. Quid enim illa aliud q; q; litigant: i-
aut licem querunt: sed equanim reliqua proposita: quia occupa-
tionibz tuis publico bono parcendum erat. Quid singulis conti-
neretur libris huius epistolae subumer. Summaq; cura: nec loquen-
dos eos ab re operam dedi. Tu per hoc et alijs prestabis ne perle-
gant. Sed ut quisq; desiderabit aliquid: id tantum querat: et sciat
quo loco inueniat hoc. Ante me fecit in litteris nostris Valeri-
Sorantis in libris quos Epitidon in. sdr d. R. a. l. P. S. I. T.
P R O M H E M I I. F I L I O N U M H. S. I.
J N C I P I U N T. C A P I T U L A. P. P. R. A. T. I. M. I.
L. B. a. d. o. c. t. u. s. R. e. q. u. i. s. i.

D e mundo sine coelo. 1	P lares lunae. 22
D e forma eius. 11	D ierum luce nocte. 33
D e motu eius. 111	E lyptei arcu. 34
C ur mundus dicatur. 4	O rientum coeli. 35
D e quattuor elementis. 5	D e distansu stellarum. 36
D e septem planetis. 6	D e stellis coloribus. 37
D e deo. 7	D e λ e ρ e. 38
D e natura syderum errantium. 8	D e tempestatibus aestatis. 39
D e lunae natura. 9	D e ortu caniculae. 40
D e defectu solis et lunae. 10	V ices temporis. 41
D e syderum magnitudine. 11	D e incertis tempestatibus. 42
Q uae quis inuenit in obscuritate. 12	D e umbris. 43
D e defectibus. 13	Q uae lapides pluant. 44
D e motu lunae. 14	D e tonitruis et fulguribus. 45
E rrantium motus luminis. 15	Q ua ratione cypho redat. 46
Q uae eadem alia ratione alia. 16	D e uentis. 47
I nferiori uideantur. 17	N aturae et observationes uentorum. 48
C atolica syderum errantium. 18	V entorum genera. 49
Q uae ratio colorum eorum. 19	D e repentinis flatibus. 50
S olis motus et dierum sequentium. 20	A lia prodigiola genera tempestatum. 51
Q uibus in terris fulmina uisita. 21	Q uibus in terris fulmina uisita. 52
Q uae loca fulmina assignentur. 22	F ulgurum plura genera. 53
I nterualla syderum. 23	D e observationibus. 54
D e syderum musica. 24	D e fulminibus euocandis. 55
D e mundi geometria. 25	C atolica fulgurum. 56
D e repentinis syderibus. 26	Q uae non feriantur fulgure. 57
D e cometis et coelestibus prodigiis. 27	D e prodigiis pluuiarum. 58
H yparchus de syderibus. 28	D e crepitu armorum. 59
D e coeli coloribus. 29	D e lapidibus e coelo cadentibus. 60
D e flamma coeli. 30	D e arcu coelesti. 61
D e coronis coelestibus. 31	D e grandine pluuiarum et. 62
D e circulis repentinis. 32	D e nubium imaginibus. 63
D e pluuiis solibus. 33	D e proprietatibus coeli in nubibus. 64
	D e natura terrae. 65

D e forma terrae. 66	Q ua ratione aestus maris accendat. 67
A n sint antipodes. 68	V bi extus extra rationes. 69
Q uomodo aqua sit inuicosa. 69	M inaeula maris. 70
D e nauigatione maris. 70	Q uae potestas lune i elementis. 71
Q uae portio terrae habitet. 71	Q uae salsum mare. 72
M ediam esse mundi terram. 71	I tem de natura lunae. 73
D e syderum inaequalitate. 72	S umma res historie et observationes. ecce xvii.
Q uae ratio diurnae lucis. 73	E x auctoribus.
D e eadem re quomodo. 74	M arco Varrone. 75
V bi et quando nulla umbra. 75	S ulpitio Gallo. 76
V bi bis anno umbra. 76	T yberio Cesare imperatore. 77
V bi longissimus dies et breuissimus. 76	Q uibus in terris. 77
D e horologio. 77	L . Pisonis. 78
Q uomodo obseruetur dies. 78	C ornelio Sebosio. 79
D ifferentiae gentium. 79	F abiano Antiate. 80
D e motu terrae. 80	M utiano. 81
D e terre habitibus. 81	S cripsit. Tarquino. 82
S igna futuri motus. 82	A quila. Item. Sergio. 83
A ncilla contra futuros motus. 83	E x T. E. N. S. 84
P ortenta terrarum. 84	P latone. 85
M inaeula terremotus. 85	H yparcho. 86
Q uibus locis mare recesserit. 86	T hymacho. 87
R atio insularum nascitur. 87	S osigenes. 88
Q uibus temporibus enate sunt. 88	P etolyri. 89
Q ualis terris interruptis mare. 89	N ecclesio py. 90
Q uae insulae continenti adhaerent. 90	E uclido. 91
D e terrae motu. 91	P ostidonio. 92
D e terris obsortis. 92	C astandro. 93
Q uae urbes hauritae sunt a. 93	E pheso. 94
D e maculis. 94	E udocia. 95
D e terris semper tremantibus. 95	D emocrito. 96
D e insulis sepe fluctuantibus. 96	T heopompo. 97
Q uibus terris non pluat. 97	C ritodemo. 98
	H eraculo. 99
	S erapione. 100
	C ononomeo. 101

MUNDVS ET HOC quod nomine alio coelum appellari libuit cum circumflexu degunt cuncta. Nunc esse credi par est aeternum: unum tantum: neque genitum: neque ingenturum unquam huius cetera indagare: nec interest hominum: nec capit humanae mentis coniectura. Sacer est aeternus: immensus totum in toto. Immo uero ipse totus infinitus: ac finitio similis omnium rerum: certus et similis incerto: exacta intra cuncta complexus in se. Idemque rerum naturae opus: et rerum ipsa natura: furor est mensuram eius animo quosdam agat illi: atque proderet: aut alios rursus occasione hinc sumpta: aut his data innumerablem tradidit: mundos: ut totidem naturalis credi oportet: aut si una omnes incubarent: totidem tamen: soles: totidemque: lunas: et caetera etiam in uno: et immensa et innumerablem: sidera: quasi non eadem in questione: semper ante termino cogitationis occursum: eo desiderio fims alicuius: aut si hac infinita naturae omnium artificii possit assignari: non illud idem in uno facilius sit intelligi: tanto profertur opere furor est. Profecto furor egredi ex eo: et tanquam interna eius cuncta plane iam non sunt nota: ita scriptari cetera: quasi uero mensuram illius rei possit agere: qui sui ne sciat: aut homines: possint uidere: quae mundus ipse non capiat.

FORMAM eius in speciem orbis **DE FORMA. E**IVS **A**bsoluti globatam esse: nomen imprimis et consensus in eo: in mortalium orbe appellatum: sed et argumenta rerum docent: non solum quia talis figura omnibus sui partibus uergit in sese: ac sibi ipsa toleranda: sed includit et continet nullarum indigestae compaginitate: nec finem aut initium ullis sui partibus sentiens: nec quia ad motum quo subinde uerti more apparebit: talis aptissima est: sed oculorum quoque probatione: quae conuexus: mediis usque: quacumque cernatur: eum id accidere: in alia non possit figuram.

HANC ergo figuram eius aeterno et **DE MOTU. E**IVS **I**nquieto ambitu: inenarrabili celeritate: xxiiii horarum spacio circum: aequi solis ortus: et occasus: haud dubium relinquere: an sit immensus: et ideo sensum aurium facile excedens:

tantae molis rotare: uertigine assidua sonitus: non equidem facile discerni: non hec uel magis quam circumactorum similis trinitas: siderum: scilicet uoluerunt orbis: an dulci quadam et intelligibili suauitate: concentus nobis: qui intus agitur: in aera diebus noctibusque: tacet: ut labitur mundus: esse innumeras et effigies animalium: rerumque cunctarum impressas: nec ut in uoluerum notamus: eius lenitatem: continuam: lubricum corpus: quod clarissimi auctores distulerunt: argumentis indicant: quoniam inde decidit rerum omnium seminis: in numero: in mari praecipue: ac plerumque confusis monstrificae: gignerentur: effigies: praeterea uisus probatione: alibi arsi: alibi tauri: Alibi littere: figura: et candidiore: medio si per uerticem circulo: **CYR. MUNDVS. DICATVR.**

Equidem et consensu omnium moueor. Naque Cosmos graeci nomine: ornamenti appellauerunt: cum et nos a perfecta abiolutaque elegantia: mundum: coelum: quidem haud dubie: celati argumento dicimus: ut interpretatur: **M. Varro.** Adiuuat: rerum ordo: descripto circulo: qui significat uocatur: in duo decim animalium effigies: et per illas solis cursus: congruens tot saeculis ratio. **DE QUATUOR ELEMENTIS.**

NEC De helementis: uideo dubitari: quattuor esse: ea: ignem: summo: Inde tot stellarum collucentium: alios oculos: Proximis: in ipsum: quem graeci nostrique: eodem uocabulo aera appellauit: Vitalem hunc: et per cuncta rerum: meabilem: totoque confectum: Huiusmodi suspensionem: cum quarto aquarum elemento: libari: medio spacia cellarem: Ita mutuo complexu: diuersitatis efficit: neque: et leuia ponderibus: in hibern: quominus euolent: contraque: graua ueruant: suspendi: leuibus in sublime: tendentibus: sic pari in diuersa mixta: in suo quoque consistere: in inquieto mundi ipsius: constructa: circui: tu: quo semper in se currente: unam atque mediam esse: in terra: eandemque: uniuerso cardine: stare: pendente: librantemque: peraeque: pendeat: Ita solem in mobilem: circa eam: uolubili uniuersitate: eandemque: ex omnibus: neque: eademque: omnia: in unum: **DE VII. PLANETIS.**

INTER: hanc coelumque: eodem spiritu: pendente: certis discretis: spaciis: VII. sidera: quae ab uicibus uocamus: errantia: cum errent: nulla minus illis: eorum: medius: sol fertur: amplissima: magnitudine: ac potestate: nec temporum modo: certarumque: siderum: etiam ipsorum: coeli: rector: hunc esse: mundi: totius: annum: ac

